De nieuwe Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (WBTR)

Per 1 juli 2021 treedt de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (WBTR) in werking. Dit heeft ook gevolgen voor (bestuurders van) frisbeeverenigingen. Het bestuur heeft de taak alle maatregelen te nemen zodat de vereniging aan de wet voldoet. Het is daarbij belangrijk dat alle bestuursleden op de hoogte zijn van de nieuwe wet en de gevolgen daarvan voor iedere bestuurder persoonlijk.

Statutenwijziging
Deze wetswijziging leidt tot een noodzakelijke wijziging van de statuten. Deze statutenwijziging hoeft NIET vóór 1 juli, maar moet bij de eerstvolgende statutenwijziging. Uiteraard is het aan te bevelen dat u hier gelijk mee aan de slag gaat, zeker als de statuten toch al enigszins zijn verouderd.

In het stappenplan op de volgende pagina zetten wij stap voor stap uiteen hoe u, aan de hand van de bijgeleverde modelstatuten, kunt zorgen dat uw vereniging aan de nieuwe eisen voldoet.

Besturen volgens de (nieuwe) eisen van de wet
Niet alle nieuwe wettelijke bepalingen hoeven in de statuten worden opgenomen. Maar er moet in de praktijk natuurlijk wel aan de wet uitvoering worden gegeven. Des te meer nu de wetswijziging ook inhoudt dat in geval van faillissement van de vereniging iedere bestuurder met zijn privévermogen aansprakelijk is voor het tekort, als het bestuur zijn taak kennelijk onbehoorlijk heeft vervuld. Denk niet: dat gebeurt ons toch niet, dat dacht iedereen bij wie het mis is gegaan.

Niet aansprakelijk is de bestuurder die bewijst dat de onbehoorlijke taakvervulling door het bestuur niet aan hem te wijten is en dat hij niet nalatig is geweest in het treffen van maatregelen om de gevolgen daarvan af te wenden. Het is dus heel belangrijk dat bestuurders voldoen aan de eisen van goed bestuur.

WBTR-stappenplan
Op de volgende pagina vindt u een WBTR-stappenplan. Deze dient u samen te lezen met de bijgeleverde Modelstatuten. Een deel van de stappen dient besproken te worden in de bestuursvergadering, dan wel de ALV, een deel dient gewijzigd te worden in de statuten. Dit lijkt nu misschien veel, maar als dit één keer goed gebeurd scheelt het uiteindelijk een hoop werk en gedoe!

WBTR-stappenplan

Stap 1: Gegevens invullen

→ Vul de ontbrekende gegevens in bij art. 1 & 2 van de Modelstatuten.

→ Bepaal het verenigingsjaar, art. 17 lid 1 Modelstatuten. Indien het boekjaar niet gelijkloopt met het verenigingsjaar, voeg als lid 2 toe: "*2. Het boekjaar loopt van …. tot ….*".

Stap 2: Goed bestuur

Goed bestuur is handelen in het belang van de vereniging. Daarbij dienen de volgende maatschappelijke normen in acht te worden genomen:

1. Integer en transparant handelen in verenigingsbelang
2. Goed vastleggen van doelen en organisatie
3. Goed regelen en vastleggen van verenigingsfinanciën
4. Voorkom fraude en onenigheid
5. Bewust omgaan met risico's voor de vereniging

→ Bepalingen omtrent goed bestuur zijn deels vastgelegd in de Modelstatuten, in o.m. art. 14 lid 2 & 8, art. 9 lid 1 en 2 & art. 3.

→ Bespreek ook in de eerstvolgende bestuursvergadering hoe jullie als vereniging dit willen waarborgen.

Stap 3: Aansprakelijkheid

In eerste instantie is de vereniging als rechtspersoon zelf aansprakelijk voor het niet nakomen van afspraken of eventuele schade. Het bestuur kan echter ook aansprakelijk zijn voor het niet nakomen van afspraken of, bij ernstig verwijt, van ontstane schade. Het is hierbij goed om te realiseren dat een bestuurslid ook aansprakelijk kan worden gesteld op het onbehoorlijk bestuur van een medebestuurslid!

Een voorbeeld:

De penningmeester geeft aan dat hij het zo druk heeft gehad met zijn werk dat het opmaken van de jaarstukken is vertraagd. Het is een gerespecteerd verenigingslid, waarvan niemand weet dat hij gokschulden heeft. Na een jaar komt het bestuur erachter dat de bankpas is gebruikt voor forse privé-uitgaven. De leden stellen de bestuursleden aansprakelijk. Ze hebben onvoldoende waarborgen ingebouwd om misbruik te voorkomen.

Om aansprakelijkheid te voorkomen is het belangrijk om bij het aanvaarden van een bestuursfunctie, als je bestuurder bent en als je afscheid neemt bij een aantal punten stil te staan. In de onderstaande tabel staat waar je op de verschillende momenten aan moet denken.

Voordat je een bestuursfunctie aanvaardt	Tijdens je bestuursfunctie	Bij het neerleggen van je bestuursfunctie
Hoe staat de vereniging er (financieel) voor? Wie zijn de andere bestuursleden en welke bevoegdheden hebben ze? Zijn er duidelijke werkafspraken? Handelt het bestuur zoals de statuten (en/of reglementen) voorschrijven?	Blijf bij het uitvoeren van je bestuurstaken binnen je bevoegdheden. Handel conform de wet, statuten en eventuele bestuursreglementen. Voorkom dat sprake is van tegenstrijdig belang (zie Stap 4) Voldoe aan de administratieplichten. Als de vereniging in zwaar weer verkeert en afstevent op een faillissement: doe geen betalingstoezeggingen en meld	Zorg dat het neerleggen van de bestuursfunctie duidelijk is vastgelegd. Zorg voor uitschrijving bij de Kamer van Koophandel. Zorg voor decharge van de bestuurstaken door de ledenvergadering van de vereniging. Zorg voor een goede overdracht naar de nieuwe bestuurder(s) en leg afspraken goed vast.

	betaalproblemen tijdig aan de belastingdienst. Zorg dat je als vereniging ook voldoet aan andere relevante wetten zoals de AVG.	

→ Bespreek dit in de eerstvolgende bestuursvergadering of ALV en neem het bijvoorbeeld op in de taakomschrijving van bestuurders.

Stap 4: Tegenstrijdig Belang
Als je als bestuurder een direct of indirect persoonlijk belang hebt bij een bepaalde beslissing mag deze bestuurder niet deelnemen aan besprekingen of besluitvorming over dit onderwerp. Let op: ook als de vereniging geen nadeel ondervindt van de beslissing, is sprake van tegenstrijdig belang. Dit betekent dat een bestuurslid het moet melden als er sprake is van een tegenstrijdig belang en dat hij niet deel zal nemen aan de besluitvorming. Het is verstandig om hier dus intern goede afspraken over te maken. Mocht het toch gebeuren dat een bestuurder heeft deelgenomen aan een bespreking en/of besluitvorming over een onderwerp waarbij er sprake is van tegenstrijdig belang, dan kan een rechter deze beslissing vernietigen!

Een voorbeeld:
Een bestuurder heeft ook een bedrijf en de vereniging wil een overeenkomst gaan sluiten met dat bedrijf.

→ Opgenomen in art. 13 lid 8 Modelstatuten.
→ Zorg dat iedere (toekomstige) bestuurder hiervan op de hoogte is.

Stap 5: Afwezigheid van één of meer bestuursleden
Bij elke vereniging gebeurt het wel eens dat een bestuurslid afwezig is. Dit kan tijdelijk zijn, omdat iemand ziek of met vakantie is, maar ook permanent, bijvoorbeeld wanneer iemand overlijdt of tussentijds aftreedt. Omdat een vereniging toch bestuurbaar moet blijven verplicht de WBTR een belet- en ontstentenis regeling op te nemen in de statuten.

Doel: continuïteit van bestuur en toezicht waarborgen. In de statuten moet een regeling komen voor als het hele bestuur of de hele raad van toezicht uitvalt. Structureel of tijdelijk. Dat lijkt theoretisch, maar dat is het niet voor het bestuur. Want een raad van toezicht kan alle bestuurders schorsen of ontslaan wegens disfunctioneren. In de statuten moet staan hoe in dat geval de continuïteit van bestuur wordt gewaarborgd. In de Modelstatuten is gekozen om bij belet of ontstentenis van alle bestuurders een continuïteitscommissie bevoegd te maken.

→ Opgenomen in art. 4 lid 2, 12 lid 6 & 13 lid 8 Modelstatuten.

Stap 6: Stemrecht bestuursleden
In de statuten van verenigingen is vastgelegd hoe het zit met het stemrecht van bestuursleden. Doorgaans hebben alle bestuursleden één stem. Maar soms is er in de statuten een regeling opgenomen dat een bestuurslid meer stemmen kan uitbrengen. Dit noemen we meervoudig stemrecht.

Een voorbeeld:
In de statuten van de vereniging is vastgelegd dat er A- en B-bestuursleden zijn. Bij een stemming mogen A-leden twee stemmen per persoon uitbrengen en B-leden één stem per persoon. Als er evenveel A- als B-leden zijn en alle A-leden zijn vóór een voorstel en alle B-leden tegen, wordt het toch met meerderheid van stemmen aangenomen.

Een voorbeeld:
Bij een tweekoppig bestuur kunnen de stemmen gelijk uitvallen. Er zijn dan evenveel voor- als tegenstanders. Er kan zijn afgesproken dat in dergelijke gevallen de stem van de voorzitter zwaarder weegt en dat zijn of haar stem dus doorslaggevend is.

Volgens de WBTR mag een bestuurder meer stemmen hebben dan een andere bestuurder. Maar het is niet toegestaan dat één persoon meer stemmen heeft dan 50% van alle stemmen. Hierdoor zou deze persoon

namelijk altijd de meerderheid van stemmen hebben. Dit gaat ook op voor situaties waarin een bestuurder voor bepaalde onderwerpen meer dan 50% van de stemmen heeft. Dat is dus niet toegestaan.

→ In de Modelstatuten is aan bestuurders niet meer dan één stem toegekend (art. 19 lid 3 Modelstatuten).
→ Zorg dat de statuten hieraan voldoen.

Stap 7: Bindende voordracht
Door de inwerkingtreding van de WBTR geldt dat als er maar één persoon wordt voorgedragen, hij of zij automatisch wordt benoemd tot lid van het bestuur. Met een meerderheid van minimaal twee-derde kan een ALV afwijken van zo'n bindende voordracht. Om zo'n beslissing te nemen moet de ALV het bindende karakter ontnemen aan de voordracht en vervolgens nog een aparte beslissing nemen over wie er dan benoemd zal worden als bestuurslid.

→ Opgenomen in art. 12 lid 3 & 21 lid 5 Modelstatuten.

Stap 8: Raadgevende stem
De WBTR verplicht verenigingen om bestuurders een raadgevende stem te geven in de ALV. Een raadgevende stem houdt in dat een bestuurder de gelegenheid heeft of krijgt bij een ALV een advies te geven aan de leden, of om inhoudelijk te reageren op een voorgesteld besluit.

Wanneer is dit relevant? In de praktijk zal dit vooral spelen als sprake is van een besluit over een conflictsituatie. Bijvoorbeeld bij een conflicterend belang tussen een bestuurslid (of meerdere bestuursleden) en de rest van het bestuur en/of de ALV.. Denk bijvoorbeeld aan de schorsing of het ontslag van een bepaalde bestuurder.

Een voorbeeld:
Binnen de vereniging is sprake van onenigheid. Een meerderheid van de leden komt tijdens de ALV tot de conclusie dat een bestuurder moet worden geschorst of ontslagen. Dit is echter niet de opvatting van het bestuur. In zo'n geval hebben alle bestuurders het recht hun advies aan de ALV te geven. Krijgen ze die kans niet, dan kan het besluit van de ledenvergadering door de rechter worden vernietigd. De bestuurder kan niet worden geschorst of ontslagen, blijft in functie en blijft bevoegd om besluiten te nemen.

→ Opgenomen in art. 19 lid 9 Modelstatuten.

Stap 9: Digitaal vergaderen
Als je gebruik maakt of gaat maken van online vergaderen, is het goed te weten dat ook daaraan wettelijke eisen gesteld gaan worden. In de Modelstatuten is de mogelijkheid voor digitaal vergaderen ook opgenomen.

→ Opgenomen in art. 19 lid 5 t/m 8, 22 lid 3 en 26 lid 4 Modelstatuten.

Stap 10: Interne borging en statuten
Het is belangrijk om alle afspraken te borgen binnen de vereniging. Dat houdt in de eerste plaats in dat het bestuur op de hoogte is. Dat kan met een notitie voor het bestuur of opnemen in het bestuursreglement of het huishoudelijk reglement. Bij de komst van nieuwe bestuursleden moet je ze kennis laten nemen van de afspraken en procedures. Daarmee maak je ook duidelijk dat je als vereniging serieus bent omgegaan met het thema aansprakelijkheid van bestuursleden.

→ Wij raden dringend aan de leden te melden dat de vereniging aan alle verplichtingen van de WBTR heeft voldaan. Zet het op de agenda van de ALV. De ledenvergadering moet te zijner tijd ook akkoord gaan met een statutenwijziging.
→ Geef inzicht in de gemaakte afspraken en procedures. Als die zijn opgenomen in het huishoudelijk reglement, kan daarnaar worden verwezen.